

Konrad Koźnik, *W poszukiwaniu duchowości.*
Studium psychologiczne współczesnych rodzimowierców słowiańskich w Polsce

Konrad Koźnik

W poszukiwaniu duchowości.

Studium psychologiczne współczesnych rodzimowierców słowiańskich w Polsce

Słowa kluczowe: rodzimowierstwo słowiańskie, duchowość, dojrzałość religijna, wymiary rozwoju tożsamości, wymiary kultury

Streszczenie

Niniejsza praca stanowi analizę specyfiki duchowości współczesnych rodzimowierców słowiańskich w porównaniu do katolickiej grupy kontrolnej. Konceptualizacja pojęcia duchowości nastąpiła w oparciu o autotranscendencję w ujęciu R.C. Cloningera oraz mistykę w ujęciu R.W. Hooda Jr., zmiennymi wyjaśniającymi zróżnicowanie badanej populacji pod względem doświadczeń duchowych stały się zaś dojrzałość religijna, wymiary rozwoju tożsamości oraz wymiary kultury. Badania własne wykazały istnienie związków pomiędzy dojrzałością religijną, wymiarami rozwoju tożsamości i wymiarami kultury a duchowością, a także pozwoliły na zidentyfikowanie charakterystycznych dla rodzimowierców przejawów duchowości interpretowanych przy uwzględnieniu kontekstu historyczno-kulturowego.

Konrad Kośnik, *W poszukiwaniu duchowości.*
Studium psychologiczne współczesnych rodzimowierców słowiańskich w Polsce

Konrad Kośnik

In search of spirituality.

Psychological study on contemporary Slavic heathens in Poland

Key words: Slavic heathenism (Rodnover), spirituality, religious maturity, identity development dimensions, culture dimensions

Abstract

This thesis is an analysis of contemporary Slavic heathens' spirituality specifics in comparison to the Catholic control group. A conceptualization of spirituality was carried out on the basis of R.C. Cloninger's self-transcendence and R.W. Hood Jr.'s mysticism, and religious maturity, identity development dimensions and culture dimensions were variables that explain examined population diversity from the spiritual experience perspective. The research has shown the existence of connections between religious maturity, identity development dimensions, culture dimensions and spirituality, and allowed to identify spirituality manifestations characteristic for heathens, that were interpreted including the cultural-historical context.

Spis treści

Wstęp	1
Rozdział 1. Psychologiczna istota duchowości	3
1.1. Wprowadzenie.....	3
1.2. Rodzimowierstwo słowiańskie a duchowość	3
1.2.1. Rodzimowierstwo słowiańskie jako fenomen kulturowy	3
1.2.2. Historyczne korzenie rodzimowierstwa słowiańskiego	4
1.2.3. Duchowość współczesnych rodzimowierców	5
1.3. Ujmowanie duchowości w perspektywie historycznej i współczesnej	7
1.3.1. Kontekst historyczny	7
1.3.2. Duchowość a psychologia	8
1.3.3. Współczesne ujęcie duchowości	9
1.4. Dojrzałość religijna a duchowość.....	11
1.4.1. Definiowanie dojrzałości religijnej	11
1.4.2. Związki dojrzałości religijnej z duchowością	12
1.5. Rozwój tożsamości a duchowość	13
1.5.1. Statusy tożsamości jako konstrukt psychologiczny	13
1.5.2. Przeżycia duchowe w kontekście rozwoju tożsamości	14
1.6. Wymiary kultury a duchowość	15
1.6.1. Wartości kulturowe w ujęciu G. Hofstede	15
1.6.2. Wymiary kultury jako predyktory duchowości.....	16
1.7. Autotranscendencja według R.C. Cloningera	17
1.8. Mistyka według R.W. Hooda Jr.	19
1.9. Wnioski	22
Rozdział 2. Problem i metoda badań własnych	23
2.1. Wprowadzenie.....	23
2.2. Problemy badawcze.....	23
2.3. Definicje i struktura badanych zmiennych	24
2.4. Hipotezy badawcze	26
2.5. Plan i etapy badań	28
2.6. Operacjonalizacja zmiennych.....	28
2.7. Dobór osób do badań.....	29
2.8. Procedura i organizacja badań.....	30
2.9. Schemat statystycznej analizy danych	30

Rozdział 3. Analiza wyników badań własnych	31
3.1. Wprowadzenie.....	31
3.2. Analiza rzetelności skal.....	31
3.3. Statystyczny opis uzyskanych wyników	32
3.3.1. Zmienne niezależne.....	32
3.3.2. Zmienne zależne.....	32
3.4. Statystyczna weryfikacja hipotez	33
3.4.1. Pierwszy problem badawczy: dojrzałość religijna a duchowość	33
3.4.2. Drugi problem badawczy: wymiary rozwoju tożsamości a duchowość	34
3.4.3. Trzeci problem badawczy: wymiary kultury a duchowość.....	37
3.4.4. Czwarty problem badawczy: wyznanie a duchowość	40
3.4.5. Podsumowanie	42
3.5. Wyniki analizy skupień na osobach	43
3.5.1. Analiza pierwsza (dojrzałość religijna).....	43
3.5.2. Analiza druga (wymiar rozwoju tożsamości).....	45
3.5.3. Analiza trzecia (wymiar kultury)	47
3.6. Inne analizy statystyczne.....	48
3.6.1. Wyznanie a zmienne niezależne i konwersja	48
3.6.2. Dane socjodemograficzne a duchowość	49
3.6.3. Przyczyny konwersji religijnej.....	51
3.6.4. Wewnętrzne korelacje skal duchowości	52
3.7. Wnioski z badań	53
Zakończenie	55
Literatura	65
Załączniki	70
Załącznik nr 1a: <i>Skala dojrzałości religijnej – wersja rodzimowiercza</i>	70
Załącznik nr 1b: <i>Skala dojrzałości religijnej – wersja chrześcijańska</i>	71
Załącznik nr 2: <i>Skala Wymiarów Rozwoju Tożsamości</i>	72
Załącznik nr 3: <i>Values Survey Module 08</i>	73
Załącznik nr 4: <i>Temperament and Character Inventory (Skala Autotranscendencji)</i>	76
Załącznik nr 5: <i>Skala mistyki – arkuusz D</i>	78

Spis tabel

Tab. 1.1. Naczelne bóstwa religii Słowian.	5
Tab. 1.2. Historyczne ujęcia duchowości.	8
Tab. 3.1. Homogeniczność skal.	31
Tab. 3.2. Opis statystyczny zmiennych niezależnych.	32
Tab. 3.3. Opis statystyczny zmiennych zależnych.	33
Tab. 3.4. Dojrzałość religijna a duchowość.	34
Tab. 3.5. Wymiary rozwoju tożsamości a duchowość.	36
Tab. 3.6. Wymiary kultury a duchowość.	38
Tab. 3.7. Wyznanie a duchowość.	41
Tab. 3.8. Weryfikacja hipotez.	42
Tab. 3.9. Analiza skupień (dojrzałość religijna).	43
Tab. 3.10. Analiza skupień (wymiary rozwoju tożsamości).	45
Tab. 3.11. Analiza skupień (wymiary kultury).	47
Tab. 3.12. Wyznanie a zmienne niezależne i konwersja.	49
Tab. 3.13. Dane socjodemograficzne a duchowość.	50
Tab. 3.14. Wiek a duchowość.	51
Tab. 3.15. Przyczyny konwersji religijnej.	52
Tab. 3.16. Wewnętrzne korelacje skal duchowości.	53

Spis rysunków

Rys. 1.1. Umiejscowienie autotranscendencji w strukturze osobowości według R.C. Cloningera.	18
Rys. 1.2. Struktura mistyki według R.W. Hooda Jr.	21
Rys. 2.1. Schemat związków między badanymi zmiennymi.	25
Rys. 3.1. Skupienia na osobach (dojrzałość religijna).	44
Rys. 3.2. Skupienia na osobach (wymiary rozwoju tożsamości).	46
Rys. 3.3. Skupienia na osobach (wymiary kultury).	48